

ANMELDELSE DANSK 18. aug. 2021 | kl. 11:18

Et forsvar for undersøgende langsommelighed

Af: Helge Christiansen

Folkeskolereformen blev hastet og sjusket igennem uden pædagogisk debat og tilstrækkelig faglig kvalitet. Den undersøgende litteraturpædagogik, som anbefaler langsommelig, undersøgende, dvælende arbejde med skønlitteratur, rummer et syn på undervisning, som er tiltrængt i denne sammenhæng.

Fakta

Titel

Undersøg litteraturen!

Forfatter

Stig Toke Gissel, Tom Steffensen

Pris

220

Jeg var til konference på Nyborg Strand i oktober 2013. Ove Kaj Pedersen, professor på Copenhagen Business School og på daværende tidspunkt regeringens darling, holdt et inspirerende foredrag om konkurrencestatens nødvendighed og fortræffelighed. Det, der gjorde indtryk på mig i hans foredrag, er imidlertid først og fremmest, at han gav udtryk for sin undren over, at folkeskoleloven blev hastet igennem uden nogen debat af lovens menneskesyn og dens overordnede værdier.

Samme dag blev pamfletten "Sidste udkald" af den tidligere direktør i Undervisningsministeriet Asger Baunsbak-Jensen, tidligere landsformand for Det Radikale Venstre, anmeldt i Kristeligt Dagblad. Han rasede mod politikerne for at haste en folkeskolelov igennem i små lukkede, eksklusive rum uden en folkelig debat og uden en diskussion om, hvad man egentlig ville med folkeskolen. Jeg anmeldte den positivt på folkeskolen.dk.

Samme dag kommenterede Niels Egelund, professor ved Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse, pamfletten: "Et pip fra en gammel radikaler, jeg ikke kan tage mig af". Et udtryk for den arrogance, modstandere af folkeskoleloven blev mødt med.

I dag er der trængsel ved håndvasken. Mange undskylder og tager afstand fra den måde, folkeskolereformen blev gennemført på. Samtidig bringer Sigge Winther Nielsen i bogen "Entreprenørstaten" interview med 50 toppolitikere, nuværende og tidligere embedsmænd i det offentlige og journalister, som alle tager afstand fra den måde, lovgivning i dag bliver hastet igennem på. Det går for hurtigt, og det er ikke godt nok.

Set i dette lys er det interessant, at redaktører og forfattere til denne antologi går ind for langsommeligheden og grundigheden. Undersøgende litteraturpædagogik og det omfattende forsøg med undersøgende pædagogik i "Kvalitet i dansk og matematik" er allerede omtalt i fagbladet *Folkeskolen* og på folkeskolen.dk flere gange. Men hvad er det for et menneskesyn og et syn på undervisning, der ligger bag undersøgende litteraturpædagogik?

Den er inspireret af fænomenologien og tager udgangspunkt i læsernes oplevelse af teksten - intellektuelt og sanseligt. Eleverne konfronteres i teksten med forfatterens fremmederfaring, der dels er en personlig erfaring, dels et udtryk for en historisk og eksistentiel fælles erfaring i en verden, vi alle er en del af.

Når det drejer sig om æstetiske tekster, er der tale om flertydige tekster, der giver muligheder for mange fortolkninger, som kan diskuteres i klassen. Lærernes undervisning består i et styret fortolkningsfællesskab, hvor læreren ikke giver hurtige svar, men gennem spørgsmål og oplæg holder fortolkningsmuligheder åbne, så eleverne langsomt lever sig ind i teksten og til sidst også inddrager faglige begreber.

Metoden opprioriterer en æstetisk måde at forholde sig til tekster på, hvor der ikke er noget facit på forhånd, men hvor litteraturlæsningen ikke bare giver en oplevelse og en viden, men også fører til en erkendelse, en dannelsesproces.

I forskellige afsnit forsøger forskellige forskere, der har været involveret i det imponerende og omfattende forsøgsprojekt, at konkretisere, hvad undersøgende litteraturpædagogik vil sige i praksis. Der er afsnit, der fokuserer på dialogen i klassen og inddragelse af forskellige aktiviteter, der fremmer dialog og oplevelse. Multimodale tekster beskrives som en mulighed for uddybning af forståelsen af teksterne - også ved produktioner.

Elever i folkeskolen læser mindre og mindre skønlitteratur i fritiden. Derfor handler et afsluttende afsnit om, hvordan man kan motivere eleverne til at læse skønlitteratur.

Undersøgende litteraturundervisning åbner for en humanistisk tilgang til danskfaget, som derved ikke kun reduceres til et effektivt kommunikationsmiddel.

Men som praksis er beskrevet, vil det være en metode, det er vanskeligt at magte for nogle lærere. Og tosprogede elever og elever fra miljøer med en begrænset kulturel kapital vil have svært ved at administrere de mange eksperimenter og muligheder. Og hvordan kan lærerne, som det sker i forslagene, stå for en styret åbenhed, hvis han har 28 elever i klassen?

I et af indledningsafsnittene nævner forfatterne, at deres fremgangsmåde er i overensstemmelse med Fælles Mål. Det er ganske vist korrekt, at Fælles Mål også skitserer en undersøgende tilgang med faser, der ligner faserne i den undersøgende litteraturpædagogik. Men herefter hører ligheden også op. Fælles Mål er præget af målstyring. Det undrer mig, at forfatterne ikke i stedet for at nævne Fælles Mål inddrager den omarbejdede læseplan for faget, som er en moderation af Fælles Mål, der nu er frivillige. På samme måde undrer det mig, at man ikke bruger den terminologi, som findes her.

Det virker, som om man på den ene side vil noget andet end læringsmålstyring og den resultatorienterede testkultur og på den anden side prøver at legitimere sit arbejde ved at bruge empiriske test og henvisning til Fælles Mål.

Bogen er læseværdig og udtrykker et syn på faget som dannelsesfag, som er værd at fremme. Omplantet i praktikernes haver har den undersøgende litteraturpædagogik forhåbentlig en frodig fremtid for sig.

Anmeldelse af 'sidste udkald'

Anmeldelse af 'Entreprenørstaten'

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk